

“Beş Santim” ile Yirmi Yedi Yıl, On Ay

Pencereler koyu renk perdelerle sıkıca örtülü. En ince gün ışığı sızmayacak şekilde. Odaya ışık girdiğinde hemen uyanıyordu. Hiç istemediği halde. Bu sabah da yorgun uyandı. Gece boyunca farkında olmadan vücudunu şekilden şekle döndürmekten her yanı tutulmuştu.

Uyandığında, yataktan çıkma isteği olmazdı. Saatlerce tavanı seyredip, düşüncelere dalıp kalırdı. Yaşadıklarını tekrar tekrar canlandırarak onlarla hesaplaşmak istercesine. Söyleyemediklerini, zihninde yarattığı ortamlarda söyleyerek. Olayları yaşadığı kişilere, duygularını, düşüncelerini, davranışlarını en ince ayrıntılarına kadar anlatıyor, anlatıyordu. Onları inandırmak için. Neye? Suçsuzluğuna.

Son zamanlarda ilginç bir hayale takılıp kalmıştı. Tavanda baktığı nokta ile gözleri arasında ip oluşuveriyordu. O hesaplaşmalara dalmışken, gözleri ipin etrafını döne döne yukarıya çıkıyor. Sonra, tekrar aşağıya. İp, gemi halatı kadar kalınlaştığında, bacaklarını dolayarak yukarıya tırmandığını görüyor. Sol bacağı, beş santim kısa olan sağ bacağına sarılmış burgu gibi. Vücudunun hafiflediğini hissediyor. Kollarının ve bacaklarının böylesine güçlü olmasına şaşırıyor. “Hangi güç beni yukarıya taşıdı?” diye düşünüyor. Yukarıda bir süre kalıp aşağıyı seyrediyor. Yaşadığı ortamdan uzaklaşmış, sanki gökyüzünden aşağıyı seyrediyor. Başarılar, başarısızlıklar, incinmeler... Hepsi çok uzakta. Onunla hiç ilgisi yok. Aynı hafiflikle aşağıya doğru iniyor. Yatağa uzanıyor.

Tavandaki ip görüntüsünün yerini, topraklı dar sokak alıyor. Sokakta çocuklar, toprağı eşip minik çukurlar açıyorlar. Avuçları, renkli misketlerle dolu. Misketleri, birkaç metre ötedeki çizgiden, açılan çukurların içine düşürmeye çalışıyorlar. Günün hangi zamanında olduklarına dair kaygıları yok. Uyandıkları andan, yatıncaya kadar sokakta olsalar daha mutlu olacaklar. Dünya o an, misketler ve çukurlardan ibaret. Misketleri çukurlara göndermenin hazzını hiçbir şey vermiyor. Yemek yemek dâhil. Acıktıklarını hissetmiyorlar. Oyunun hazzı bedenlerinin ihtiyaçlarını unutturuyor. En hoşlanmadıkları an gelmişti. Anneler, pencerelerden sarkmış sesleniyorlar.

“Ali neredesin? Yemek zamanı hadi eve.”

“Gülşen... Gülşen... Oyuna dalınca evin yolunu unutuyorsun.”

Camdan cama yakınma sohbetleri başlıyor.

“Tozla, toprakla oynamaktan ne zevk alırlar anacığım?”

“Sorma. Her gün çamaşır yıkamaktan bıktım.”

“Onu bırak. Uğraş, didin yemek hazırla. İki çatal ya alır, ya almaz doydum der, yine fırlar sokağa.”

“Bütün gün sokakta bıraksan, acıktım demezler. Nasıl da acıkmazlar?”

Yemekler yenir yenmez yine sokaktalar işte. İstedikleri kadar bağırıp, koşabilecekleri. Soba küllerinin arasından, topladıkları çivileri hurdacıya satarak ilk paralarını kazandıkları, eğlence dünyasında. Öğleden sonra yakar top oynamaya karar veriyorlar. Yazı –tura atılıyor. Gülşen ortada olan grupta. On metre alanın içinde iki sınır çizgisi çiziyorlar. Sınır çizgisinde olan, topu ortada olanlardan birine vurmaya çalışıyor. Ortadakilerin bazıları çok çevik. Top tam sırtına degecekken, eğilerek topu ıskalıyor. Gülşen de sık oynadığından çevik olmayı

öğrenmişti. Kısa bacağı, hızlı koşmasına izin vermese de, bir balerin kıvraklığı ile bedenini sağa, sola, öne eğerek topun ona değmesinden kurtulabiliyordu.

Gözlerini açtığı anda bir an irkiliyor. Zamanın, sabah mı akşam mı olduğuna karar veremiyor. Saate baktığında, kısa süreliğine uykuya daldığını anlıyor. Uykudan önce neler düşündüğünü anımsamaya çalışıyor. “O zamanlar hiç bitmeseydi keşke. Belki de hiç okula gitmeseydim o anlar daha mı uzun olurdu?” diye düşünüyor.

Oysa ne çok heyecanlanmıştı okula gideceğim diye. Nereden bilsin ki okul onun için üzüntü kaynağı olacaktı. Okula ilk başladığı gün, en ön sıraya oturmuştu. Kapıya yakın olana. Öğretmen, sonradan gelen bir öğrenciyi yanına oturtmuştu. Kumral saçları, iri gözleri ile güzel bir kızdı Betül. İlk zamanlar ders aralarında Betül ile kantine gidiyorlar, bahçede dolaşıyorlardı. Öğrenciler, koridorlarda koşarak, birbirlerini iterek eğleniyorlardı. İtlenen öğrencilerin Gülşen’e çarpmaları yürüyüşünü iyice zorlaştırıyordu. Olduğundan daha yavaş hareket edebiliyordu. Betül de yavaş hareket etmek zorunda kalıyordu. Betül’ün bu durumdan rahatsız olabileceğini hiç aklına getirmemişti. Betül, kendisine yeni bir oyun arkadaşı bulmuştu ilerleyen günlerde. Ders aralarında Gülşen’i çağırmadan fırlayıp Nilay’ın yanına gidiyordu. Diğer kızlarla da arkadaş olmuşlar, bahçede koşup oynuyorlardı. Herkes dışarıda oynarken, sınıfta yalnız başına kalmak sıkıntı vermeye başlamıştı. Kendisinin de oynayabileceğini onlara ispatlamak istedi. Bir ders arasında bahçeye çıktı. Oyun oynayan sınıf arkadaşlarının yanına gitti. Biraz bekledi ve “Ben de oyuna katılabilir miyim?” dedi.

Oyuna katılmasından kısa bir süre sonra, grup üzerinde etkili olan Nalân, “ben bu oyundan sıkıldım” diyerek oradan ayrıldı. Diğerleri de arkasından koşup uzaklaştılar. “Onların hızına yetişemediğim için benden sıkıldılar” diye düşündü. Bahçede yapayalnız kalmıştı. Onlar gibi oynayamadığı için suçluluk duymuş, incinmişti. Bu duyguları ilk kez yaşıyordu. Oysa daha küçükken oynadığı arkadaşları hiç böyle incitmemişlerdi. Komşu teyze, amca ve arkadaşları ile geniş aile olan sokakta. Sınıfa dönerken, sağ bacağının ağırlaştığını hissetti, hareket ettirmekte zorlanmıştı. O gün derslerde öğretmeni dinleyemedi.

Eve döndüğünde, oyunda yaşananları, hissettiklerini annesine anlattı.

“Sen abartıyorsundur. Zamanla birbirinize alışsınız. Hemen şikâyet etme” dedi.

Annesi, problemlerden hoşlanmazdı. Mücadele etmek gerektiğinde, “Aaa ben sıkıntıya gelemem. Tansiyonum çıkar.” derdi. İşten yorgun gelen babası da yemekten sonra televizyon karşısında uyurdu. Birbirlerine anlatabilecekleri, birbirlerini anlayabilecekleri en uygun zamanda.

Yalnız kalmaktan sıkılıyor, hiçbir derse ilgi duymuyordu. Sıra arkadaşı Betül’ün ilgisini çekmek için, değişik boya kalemlerini ona gösteriyor. Beğendiği olursa ona hediye ediyordu. Betül’ün kendisi ile arkadaşlık etmesini başarmak zorunda hissediyordu. İlişkilerini, Betül’ün seçimleri, davranışları yönlendiriyordu.

“ Ah Betül neler çektirmiştin bana! Küçük bedenime yaptığın eziyetler ” diye düşündü. O zamanlar hazırlıksızdı. Doğru neydi, yanlış neydi? Bilemiyordu. Tek bildiği “dışlanma, beğenilmeme” korkusuydu. Şimdiki bilince o zaman sahip olsaydı keşke. Kendisini bu denli kullandırır mıydı? Ezdirir miydi? Yaşadıklarını hatırlamaktan huzursuz oldu. Yine aynı çaresizlik içinde olmaktan utanç duydu. Yatağından kalktı. Banyoya gitti. Nefesini tutmaktan kızaran yüzünü gördü aynada. “Niye bacağım böyle? Neden ondan utanıyorum ?” ağlamaya başladı.

İlköğretim okulundan mezun olduğu yılı hatırladı. Evdeki aynalar karşısında, sürekli ağlayan yüzünü. Gizli gizli ağlıyordu. Evde kimse yokken. Her gün aynı acıları yaşatan ortamda olmak istememişti. Herkese karşı suçlu hissediyordu kendini. Okuldaki arkadaşlarına eşlik edemediği; babasının onunla övünemediği, annesinin güzel kızı ve öğretmenin göz bebeği olamadığı için... Suçlulukları artıkça, istekleri yok oldu. “Ne yapmak istiyorum?” sorusuna verecek yanıtı bulamıyordu bir türlü.

Annesine, “ben okula devam etmek istemiyorum” dedi.

Annesi sinirlenmişti. “nereden çıktı şimdi bu?”

“Kendimde okula devam edebilecek gücü bulamıyorum” dedi ve ağlamasına engel olamadı.

“Yediğiniz önünüzde, yemediğiniz arkanızda. Şımarmış okumayacağım diyor. Bizim gibi olsaydınız ne yapacaktınız? Okula devam etmek için yalvarıp durduk. Kimse gözümüzün yaşına bakmadı. Beşinci sınıfı bitirince çekip aldılar.”

Gülşen, daha fazla açıklama yapmak istemedi. Kendisini, duygularını anlayamıyordu. Kontrolünden çıkıp gitmişlerdi sanki. Kontrol eden neydi?

“Babana da söyle okulu bırakacağını. Bakalım ne diyecek?”

Banyoda epey kalmıştı. Ağlamaktan gözleri kızarmış, şişmişti. Mutfağa geçti. Yiyecek bir şeyler aradı. Kekin üzerine sürdüğü, erik marmeladı ve çay, işi çözmüştü. Kontrolü dışında olan sadece duyguları değildi. Her sıkıldığında mutfak dolaplarını karıştırmayı da kontrol edemiyordu. Atıştırdırken, düşüncelerine tekrar daldı.

Anne ve babasının baskısı ile okuldan ayrılamamıştı. “Sonra pişman olursun. Bizim gibi sürünürsün...” sözleri ile okulu bırakmasını engellemişlerdi. Öğrenimini tamamlasa bile, çevresindekilerin onu “eksik!” algılaması değişmeyecekti. Ancak, anne ve babasının sözlerinden sonra daha fazla korkmaya başladı. Korkunun verdiği hırsla çok çalıştı. Okulunu bitirdi ve öğretmen adayı oldu.

Aslında, öğretmen olmak bilinçli ya da istekli bir seçim değildi. Korkuları onu öğretmen olmaya yönlendirdi. Ona acı vermeye, iş yaşamında da devam edecek olan topluma, fırsat vermek istemiyordu. Toplumsal düzen, güçlülerin isteklerine göre kurulu. İstekleri sınırsız: daha çok, daha güzel, daha iyi, kusursuz... Öyle bir iş ortamında her gün beş santim kısalığın hesabını vermek istemedi. Kaçtı.

Biriktirdiği acıların verdiği hırs ile bu “dışlayıcı zihniyetle” mücadele etmeyi hedefli. Mücadele aracı ise eğitim. Öğrencilere, ders kitaplarının öğrettiğinden fazlasını vermeyi düşündü. Çok çalışacaktı. Minik beyinleri; çarpık zihniyeti görmeleri, sorgulamaları için eğitecekti. Engelliliğin eksiklik olmadığını fark etmeliydiler. Tüm insanların algılarını değiştiremeyecekti belki. Ama kendisine karşı sorumluluğunu yerine getirecekti. Bu da ona yeterdi.

Annesi mutfağa geldi. Sesine, zorlama ile canlılık kattığı, telaşlı tavırlarından anlaşılıyordu.

“Bugün seninle mantı açalım mı?”

“Canım istemiyor. Kitap okuyacağım.”

Annesi, Gülşen'in okul döneminde çektiği sıkıntıları anlamamıştı. Anlamak için çaba da sarf etmemişti. Gerekçeleri hazır: "abartıyorsun, geçer, öğretmenine söyle, şimdi yorgunum, sinirliyim ..."

Yıllar, yaşları büyütürken sorunları da büyütüyordu. Anne ve babası, kabul etmek istemeseler de sorunları görmezden gelemiyorlardı artık. Üzülüyorlardı. Çaresizlik kıskacında. Kızlarının, acısının ağırlığını hafifletmek için çırpınıp duruyorlardı. Gülşen'in gözünde, bunlar oyalama oyunlarıydı. Kimi zaman onlar mutlu olsun diye bu oyunda rol almayı kabul ediyordu. Bu isteksizlik yok mu ah! O olmadan parmak bile oynamıyordu!

Okulu bitirmesinin üzerinden yedi yıl geçmişti. Yeterlilik sınavlarında başarılı olmasına rağmen öğretmen olarak atanamıyordu!

"Neden o zaman öğretmen olarak yetiştirdiniz bir sürü insanı?" diye sordu durdu kendi kendine.

Her yıl biraz daha ümidini kaybederken bir gün babası, "Sana bir iş buldum" müjdesini verdi.

Bulunan iş büyük bir tekstil firmasında idi. Babasına da bir arkadaşı söylemiş ve işyerinin iletişim bilgilerini vermişti. Personel müdürü ile görüşmek için sözleştiler. Gülşen çok heyecanlanmıştı. Saçlarına fön çektirdi. Denediği sekiz kıyafetinden sonra, ona en güzel yakıştığını düşündüğü mavi takımlarını giydi. Babası ile birlikte, kararlaştırılan saatte işyerindeydiler. Bir süre bekletildikten sonra personel müdürünün odasına alındılar. Müdür, adının Selim olduğunu söyleyerek, kendisini tanıttı. Onlara çay ikram etti. Oldukça kibar davranıyordu. Ancak, konu bir türlü işle ilgili ayrıntılara gelemiyordu. Gelen bir telefon üzerine, Selim Bey, "Siz evrakınızı asistanım Alev Hanıma bırakın. Benim bir toplantıya katılmam gerekiyor." dedi.

Gülşen, "Selim Bey, peki ben ne iş yapacağım. Bunları Alev Hanımla mı konuşmam gerekiyor?"

Selim Bey, "Sizi hiç yormayacağız. Sabah erken saatlerde servisler falan. İstanbul trafiği de malum. Sizin maaşınızı, vereceğiniz hesap numarasına yatıracağız. Zamanınızı istediğiniz gibi değerlendirin."

"Anlayamadım. Çalışmadan nasıl maaş vereceksiniz?"

"Engelli kontenjanımızdan bunu sağlayacağız. Şimdilik bana müsaade." dedi kibar ses tonuyla. Odanın kapısına kadar onlara eşlik edip tokalaşarak ayrıldı.

Yıkılmıştı... Koridorda babası ile kaldıklarında, Gülşen, "Evrak falan getirmeyeceğim. Ben sadaka değil, çalışmak istiyorum." dedi.

Babasının, "Yıllardır iş bulamıyorsun. Bu fırsatı kaçırmak doğru olmaz" demesi ile direnci kırılmıştı.

Ailesinin üzerinde yük olmaktan hep rahatsızdı. Babasının çıkışı karşısında, çaresizlikten sesini çıkaramamıştı.

Yatağına döndü. Kitabını okurken uyuyakaldı. Ertesi gün işe yetişmek gibi çabası bile olmayacaktı...

